

Супрун В. М., курсант навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ *Красницька А. В.*

УСНЕ МОВЛЕННЯ ЯК ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ РІЗНОВИД КОДИФІКОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Усне мовлення – найважливіша форма існування мови як засобу комунікації; воно має багатогранну структурну і комунікативну специфіку, свої особливості порівняно з писемним мовленням, функціонує в багатьох різновидах у всіх сферах нашого життя.

Усне мовлення – це найважливіша форма реалізації мови, що являє собою «говоріння». Усне мовлення з’являється перед нами як зручний різновид мовного матеріалу, що виникає у ході функціонування механізму мови. Ця мова сприймається відразу, безпосередньо органами слуху, вона існує як «говоріння» із властивою йому мелодикою, ритмікою, інтонацією.

Саме такому виду реалізації мови притаманна експресивність, що є породженням тих ситуативних моментів, що відіграють важливу роль при передачі інформативної змістовності й емоційно-оцінної значущості.

Уміння слухача проникнути в комунікативний задум того, хто є умовою успішного мовного спілкування. Слухач проробляє величезну роботу з інтепретації мовного потоку щодо переосмислення раніше сказаного, щодо співвіднесення своєї «моделі» зрозумілого з реальними фактами і поведінням співрозмовника. Саме в цьому різновиді літературної мови має місце сама складна взаємодія між тими, хто говорить і слухає.

У розмовній мові виявляються загальні й індивідуальні особливості внутрішньої мови того, хто говорить: його пошуки потрібної синтаксичної конструкції слова у визначеній синтаксичній позиції, вибір засобів підтримки діалогу, паузи обмірковування і т. д. Саме в невідготовленій, живій мові знаходить своє підтвердження положення теорії мовної діяльності: логічні структури і мовні конструкції не цілком

співвідносності, тобто рівні один одному; існують закони невираження структур думки; існують явні і неявні способи вираження змісту, вибіркове відображення «положення справ» чи «картини світу».

Усне мовлення показує свідомий характер формування лінійної організації мови того, хто говорить, його орієнтацію на світ слухача, прогноз його комунікативних чекань і реакцій.

Різноманіття форм людського життя породжує вибір тем мовного спілкування, стратегії мовного поводження, жанру спілкування і прийомів утілення почуття, мови, думки.

В усному мовленні існують свої специфічні засоби залучення уваги співрозмовника: прийоми експресивності, переконання й особлива естетика.

Усна і письмова форми мови мають різну матеріальну основу.

У письмовій мові інтонація ніколи не може бути єдиним і навіть основним засобом вираження яких-небудь значень, тому що в письмовій мові інтонація вторинна, і завжди є результатом вибору читача.

Усна форма мови, обумовлена безпосередністю спілкування, є єдиною формою існування розмовної мови.

Загальними екстралінгвістичними ознаками діалогічного відношення Я-ТИ, незалежно від сфери їх прояву є:

- а) повна симетричність діалогічного відношення;
- б) безпосередність діалогічного відношення як заперечення будь-якої можливості його підпорядкування певному передбачуваному об'єктивному відношенню;
- в) винятковість, неповторність, унікальність діалогічного відношення;
- г) істотні діалогічні відношення тільки в проміжній сфері, що знаходиться між конфронтуючими партнерами;
- д) істотні діалогічні відношення існують тільки в дійсному часі;
- е) нестійкість міжособистісного діалогічного відношення, обов'язкове перетворення його в суб'єкт-об'єктне відношення типу Я-ВОНУ;
- є) спонтанність виникнення діалогічного відношення;
- ж) непідготовленість мовного акту;
- з) невимушеність мовного акту.

Монологічна мова не припускає обов'язкового безпосереднього контакту. Для неї характерна можливість і здійснення ролу перепопитів.

Усне мовлення, яке відображає інформацію про подію протиправного діяння, про підготовку злочинів, розпізнання навмисного створення усного мовлення, як джерело дозової орієнтуючої, допоміжної інформації вивчається у вигляді фоноскопичної експертизи.

Голос людини, особливості вимови звуків є глибокою індивідуальними. Знання юристом основних положень лінгвістичної науки допоможе у «цілісній теорії навичок мовлення діяльності», яка дозволить здійснювати судово-лінгвістичні дослідження усних мовленнєвих повідомлень.

Експертиза усного мовлення встановлює істинний або уявний соціально-демократичний портрет автора, типові риси психіки: визначення статі, віку, освітнього рівня, місця формування мовленнєвих навичок, професійної належності, роду занять, соціального статусу, типу пам'яті, типу темпераменту, сили/слабкості нервової системи.

Кузьміна А. Є., курсант навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: старший викладач кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ
Проценко Г. П.

ТЛУМАЧЕННЯ ДЕЯКИХ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ТЕРМІНІВ (СТ. 364–370 КК УКРАЇНИ)

Відповідно до ст. 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією і законами України. Ці конституційні приписи поширюються на всіх без винятку службових осіб, незалежно від того, чи є вони представниками законодавчої, виконавчої або судової гілок